

Neşet Emmi

Bir Neşet Ertaş geçti şu "yalan dünyadan"

O yorgun bir toprağın çocuğuydu. İtildi, kakıldı, küçük görüldü. Ama söylediği türküler o kadar bizdendi ki; hepimizin evinin baş köşesine "Neşet Emmi" olarak oturdu. Onunla ağladık, onunla sitem ettik, onunla hüzünlendik.

SEBAHATTİN ÇELEBİ FRANKFURT

Fotoğraflar: Sebahattin Çelebi

O benim yakın köylüm, hemşehrim. Onun köyü ile bizim köyümüz yan yana. Bu yazıyı işte bu yüzden, sadece bir gazeteci olarak değil, aynı zamanda yakın köylüsü olarak yazmaya çalıştım.

Çocukluğumun en önemli figürlerindendi Neşet Emmi. Kırşehir'in ve daha sonra da bütün Türkiye'nin gariban köylerinde onun sesi yankılanır, onun türküleri ile dertlenilirdi.

Peki kimdi Neşet Emmi!

Bu evlerin baş köşelerine bir ***"ev ahalisi"*** kadar samimane hislerle gönüllere alınan bu ozan kimdi?

Selda Bağcan onun için, ***"Başka bir ülkede olsaydı, dünya çapında meşhur olurdu"*** demişti röportajımızda.

Orta Anadolu'nun uçsuz bucaksız bozkırlarında köy düğünlerinde duyulmaya başladı onun sesi. Hüzün ve umut iç içe geçmiş, insanın varoluşunu, aşkını, acısını anlatan bir sesi vardı... ***"Bozkırın Tezenesi"*** olarak anılan bu büyük ozan, yalnızca bir müzisyen değil, Anadolu kültürünün taşıyıcısı, halk bilgeliğinin sözcüsü, gönüllerin tercümanı oldu. Hayatı boyunca ***"Ben sadece toprağın sesiyim"*** diyen Neşet Ertaş, gerçekten de Anadolu'nun bağrından kopup gelen bir ses olarak kaldı zihinlerde...

Doğuşu ve Çocukluğu: Bir Ozanın İlk Adımları

1938 yılının soğuk bir kış gününde, Kırşehir'in Çiçekdağı ilçesine bağlı Kırtıllar köyünde dünyaya geldi Neşet Ertaş. Doğduğu ev, dört tarafı toprak duvarlarla çevrili, damı toprak bir Anadolu eviydi. Babası, dönemin ünlü abdal müzisyenlerinden Muharrem Ertaş'tı. Anadolu abdalları, yüzyıllardır müzik geleneğini yaşatan, düğünlerde, şenliklerde sazlarıyla, sözleriyle halkın duygularına tercüman olan gezgin müzisyenlerdi. Neşet, daha konuşmayı öğrenmeden önce babasının sazının tellerine dokunmuş, kulağına babasının yanık sesi yerleşmişti. Küçük yaşta annesini kaybeden Neşet, babasının yanında köy köy, kasaba kasaba dolaşmaya başladı. Henüz sekiz yaşındayken babasıyla birlikte düğünlerde çalıp söylüyor, keman çalıyordu. Babasının ona öğrettiği ilk türkülerden biri ***"Zahidem"*** olmuştu. Küçük Neşet, bu türküyü çalarken köylüler hayran kalıyor, ***"Muharrem Usta'nın oğlu babasını geçecek"*** diyorlardı.

Okul yüzü görmeyen Neşet, hayatın okulunda eğitim aldı. Babası ona sadece müziği değil, hayatı da öğretti. ***"Oğlum"*** derdi Muharrem Usta, ***"Sazı eline aldığında önce kendine çalacaksın. Kendini hissetmezsen, dinleyeni de hissettiremezsin. Sonra dinleyene çalacaksın. Dinleyeni hissetmezsen, seni dinlemez. En son da kazanca çalacaksın."*** Bu öğütler, Neşet'in hayat felsefesi oldu.

Usta-Çırak İlişkisi: Babanın İzinde

Muharrem Ertaş, oğluna sazın inceliklerini, türkülerin makamlarını, söz söylemenin ustalığını öğretti. Abdal geleneğinde usta-çırak ilişkisi, baba-oğul ilişkisiyle iç içe geçmiştir. Neşet, babasının türkülerini dinleyerek, onun tezene vuruşlarını izleyerek büyüdü. Babasının tavrını özümsedi ama zamanla kendi özgün tavrını da geliştirdi.

On üç yaşına geldiğinde artık kendi başına düğünlere gitmeye, para kazanmaya başlamıştı. Bir yandan düğünlerde çalıyor, bir yandan da kendi türkülerini besteliyordu. İlk bestelerinden biri olan ***"Zahide'm"*** türküsünü, köyünden bir kıza duyduğu platonik aşkla yazmıştı. Bu türkü, daha sonra onun imza eserleri arasına girecekti.

Neşet'in müziğinde, babasından aldığı miras ile kendi yaratıcılığı harmanlanıyordu. Bozlaklar, Orta Anadolu'nun bu yanık havaları, onun sesinde yeni bir ruh kazanıyordu. Uzun havalar, kırık havalar, halay havaları... Her birini kendi duygu dünyasından geçirerek yeniden yorumluyordu.

Ankara Yılları: Radyo ve İlk Plaklar

1950'li yılların başında Ankara'ya göç eden Neşet Ertaş, burada müzik kariyerinde önemli adımlar attı. Ankara'nın kenar mahallelerindeki düğünlerde, gazinolarda çalıp söylüyordu. O zamanlar Ankara, köyden kente göçün yoğun olduğu bir dönemde, Anadolu'dan gelen insanların buluşma noktasıydı. Neşet, bu insanların sesi oldu, onların özlemlerini, sevinçlerini, acılarını dile getirdi.

1957 yılında Ankara Radyosu'nda program yapmaya başladı. Radyo, o dönemde en etkili kitle iletişim aracıydı ve Neşet'in sesini geniş kitlelere ulaştırmasına vesile oldu. Aynı yıl ilk plağını çıkardı: ***"Neden Garip Garip Ötersin Bülbül / Elif Kızın Örgüleri"***. Bu plak, büyük ilgi gördü ve kısa sürede satış rekorları kırdı. Ankara'da geçirdiği yıllarda müzik dünyasında tanınmaya başlayan Neşet Ertaş, bir yandan da aşk acısı çekiyordu. Sevdiği kızın ailesi, bir abdal müzisyeni damat olarak kabul etmemişti. Bu ayrılık, onun müziğini derinden etkiledi ve en acıklı türkülerinin ilham kaynağı oldu. ***"Yazımı Kışa Çevirdin"***, ***"Ah Yalan Dünya"***, ***"Gönül Dağı"*** gibi türküler, bu dönemin ürünleri olacaktı...

Almanya Yılları: Gurbet ve Hasret

1970'li yılların başında, kızı Döne'nin tedavisi için Almanya'ya giden Neşet Ertaş, orada yaklaşık 30 yıl kaldı. Almanya'da inşaat işçiliği yaparak geçimini sağladı, ama müziği hiç bırakmadı. Almanya'daki Türk toplumu arasında sazı ve sözüyle büyük saygı gördü, düğünlerde, derneklerde çalıp söyledi. Gurbet yılları, Neşet Ertaş'ın müziğine yeni bir boyut kattı. Vatan hasreti, memleket özlemi, türkülerine daha bir yanıklık, daha bir derinlik verdi. ***"Gönül Dağı"*** türküsünde söylediği gibi, ***"Dost elinden gel olmazsa, şu gönlümün dağı sızlar"*** diyerek içindeki sızıyı dile getiriyordu.

Almanya'da yaşadığı yıllarda Türkiye'deki müzik dünyasından uzak kalmayı tercih eden Neşet Ertaş, plak şirketlerinin tekliflerini geri çevirdi. Onun için müzik, para kazanma aracı değil, ruhun dışa vurumuydu. ***"Ben türkü söylemiyorum, türkü beni söylüyor"*** diyordu. Bu tavır, onu müzik endüstrisinin ticari kaygılarından uzak tuttu ve sanatını kendi özgünlüğü içinde sürdürmesini sağladı.

Türkiye'ye Dönüş: Yeniden Keşfedilen Değer

2000 yılında, uzun bir ayrılığın ardından Türkiye'ye dö-